

Oon kiinni kuin vahvoin köysin

LAS PALMAS

Lounaiskulman palvelu- ja matkailuklusteri

Oon kiinni kuin vahvoin köysin

LAS PALMAS

Lounaiskulman palvelu- ja matkailuklusterit

Hankeaika: 1.5.2025 - 31.12.2027

Hankebudjetti: 622 749 euroa

Las Palmas – Lounaiskulman palvelu- ja matkailuklusterit -hanke tuo Skotlannissa toimivaksi todetun Business Improvement District (BID) -mallin kokeiluun ja kehittelyyn Vakka-Suomen alueella.

BID-mallia on Skotlannissa menestyksekkäästi hyödynnetty erityisesti pienten ja keskisuurten kuntien sekä matkailualueiden kehittämisessä.

projektipäällikkö Soile Vahela, 044 773 2219, soile.vahela@ukipolis.fi

Mukana alueen

kaupanalan toimijat, erikoiskaupat, palvelut
ravintola-, majoitus ja matkailusektorin toimijat
tapahtumatuotanto
vapaa-aikapalvelut
kulttuuripalvelut
kiinteistöjen omistajat
kunnat ja ko. palveluja tuottavat yhdistykset.

*Hankkeen tavoitteena ei ole keksiä
pyörää uudestaan vaan kokeilla
skotlantilaista pyörää
vakka-suomalaisiin karryyihin
soveltaen ja kehittäen*

I NIMI

Las Palmas

Lounaiskulman palvelu- ja matkailuklusteri

II HAKIJA

Ukipolis Oy

Yhteistyökunnat

Uusikaupunki

Laitila

Vehmaa

Taivassalo

Pyhäranta

Kustavi

Mikä ihmeen BID?

Business improvement district

- BID on **maantieteellisesti ja/tai teemallisesti rajattu alue** jonka sisällä yritykset ja paikalliset toimijat tekevät **verkostomaista yhteistyötä yhteisten tavoitteiden eteen.**
- BIDien tavoitteena on **lisätä alueen houkuttelevuutta, lisätä kävijöiden määrää alueella, pienentää kuluja** mm. yhteismarkkinoinnilla, **houkutella investointeja, luoda positiivista paikallistunnetta, lisätä turvallisuutta** ja mm. **parantaa vierailijakokemusta**

Esimerkiksi Skotlannissa on onnistuneesti perustettu BIDejä maaseutu- ja saaristoalueille, mikä on johtanut positiivisiin muutoksiin ja mahdollisuuksiin näillä alueilla. Nämä BIDit ovat keskittyneet paikallisten tarpeiden mukaisten projektien toteuttamiseen, mikä on parantanut sekä taloudellista että sosiaalista hyvinvointia.

Skotlannissa **BIDit asettavat tavoitteita eri toimii ja jakavat BIDin budjetin eri toimille 5-vuotissuunnitelman mukaan.** BID kerää jäsenistöltä osallistumismaksun sekä hankkii lisärahoitusta ja tukia toimintansa kehittämiseen.

Mitä tehty Skotlannissa?

- **Vahva paikallinen brändäys** – Monet BID-hankkeet korostavat paikallisidentiteettiä ja tarinankerrontaa (esim. Altrinchamin markkinakaupungin brändi tai Dunoonin ulkoilukohdekonsepti).
- **Konkreettiset parannukset** – Kaupunkiympäristön ehostaminen, julkisivutukien tarjoaminen ja yleisten tilojen kehittäminen näkyvät suoraan kaupunkikuvassa.
- **Yhteisötapahtumat ja festivaalit** – Säännölliset tapahtumat tuovat paikallisia ja vierailijoita yhteen, mikä kasvattaa kävijämääriä ja lisää paikallista kulutusta.
- **Yritysten tuki ja digitaalinen näkyvyys** – Yritysten auttaminen siirtymään verkkoon ja toteuttamaan tehokkaita markkinointikampanjoita luo laajempia taloudellisia hyötyjä.
- **Turvallisuus ja siisteys** – Monet menestyksekkäät BID-hankkeet panostavat turvallisuuteen, katujen siisteyteen ja parempaan valaistukseen luodakseen viihtyisän ympäristön.

Mitä hankkeessa tehdään?

BID-yhteiskehittämismallia käytetään kahdessa eri kontekstissa:

1. Perustetaan jokaiseen Vakka-Suomen kuntaan ns. keskusta/palveluBID, esim. VehmaaBID

- Tavoitteena on luoda toimintamalli, jossa paikalliset yritykset ja muut toimijat voivat yhdessä kehittää keskustojen elinvoimaisuutta, asiakasvirtoja, viipymää, viihtyisyyttä jne.

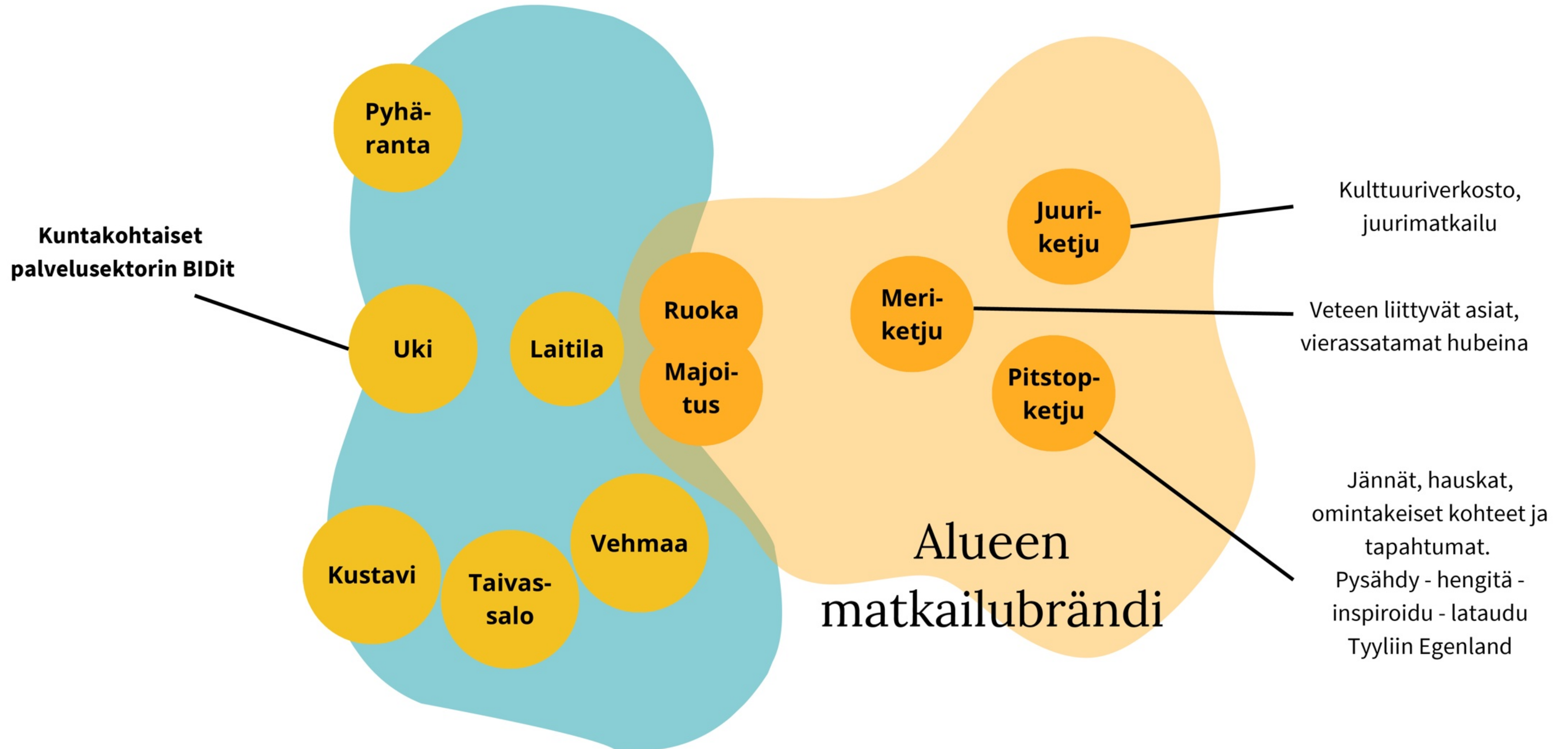
2. Perustetaan koko Vakka-Suomen alueen MatkailuBID

- Tavoitteena on yhdistää alueen matkailutoimijat yhdeksi kokonaisuudeksi, jolla on yhtenäinen markkinointi- ja kehitysstrategia, mikä tukee matkailun kasvua ja kestävyyttä, sekä kehitetään matkailulle, alueen rakenteen ja vahvuudet huomioivaa teemoitusta.
 - Teemat ovat:
 - juuri- ja kulttuurimatkailu
 - merellisyys, saaristo, vierasvenesatamat
 - omintakeiset pitstopit ja vierailukohteet
 - Lämpileikkaavina teemoina ruoka ja majoitus

Hankkeen tavoitteet:

- Paikallisten yritysten ja toimijoiden **yhteistyön tiivistäminen**, jotta resurssit ja osaaminen saadaan tehokkaampaan käyttöön.
- **Kehittää kuntakeskuksia palveluympäristönä**, jotta ne olisivat **houkuttelevampia** sekä asukkaille että yrityksille.
- **Lisätä matkailun vetovoimaa** ja vähentää sesonkivaihteluita, jotta alueen matkailu toimisi ympärivuotisesti.
- **Testata ja kehittää BID-mallin soveltuvuutta Suomeen**, jotta siitä voitaisiin rakentaa pysyvä kehittämissmalli myös muihin alueisiin.
- **Vahvistaa elinkeinorakenteen monipuolistamista** ja tukea rakennemuutoksen jälkeistä kehitystä kestäväällä tavalla.
- **Arvioida BID-mallin vaikuttavuutta ja kannattavuutta BID Coin -mallilla**, jolla mitataan eri toimenpiteiden vaikutuksia yritysten liiketoimintaan ja alueen elinvoimaan.

Klusteri koostuu paikallisista palvelu-BIDeistä ja yhteisestä matkailu-BIDistä, jonka sisällä on teematyöryhmät

BUDJETTI

LAS PALMAS klusteri, 622 749 euroa

PalveluBIDit, 240 000€

UUSIKAUPUNKI 120 000 €
- kaupunkikeskusta > kytkös matkailu

LAITILA - 60 000 €
kaupunkikeskusta > kytkös erit. pitstopit

VEHMAA - 15 000 €
kuntakeskusta kytkös erit. pitstopit

TAIVASSALO, 15 000 €
kuntakeskusta kytkös erit. pitstopit

PYHÄRANTA, 15 000 €
Palvelu/matkailu-BID > kytkös matkailu-BID

KUSTAVI, 15 000 €
Palvelu/matkailu-BID > kytkös matkailu-BID

MatkailuBID ja teematyöryhmät, 156 000 €

MatkailuBIDin yhteinen brändi, 63 000 €

Meri, saaristo, rannikko ketju, 31 000 €

Kulttuuri, juurimatkailu ketju, 31 000 €

Pitstop-ketju, eli ne kaikki pienet ja vähän suuremmatkin yksittäiset vetovoimapisteen, joiden arvo ei yksinään riitä, mutta osana brändiä ja ketjuja hyvinkin toimiva, 31 000 e

Hallinto 186 000 € + FR 7 %

Hankkeen toteutustapa

- Hankkeen kesto on yhteensä n. 2,5 vuotta. Mutta eri alueilla eri toimien ja kokeilujen kesto voi vaihdella.
- Vahva kokeilukulttuuri. Hankkeen ensimmäisiä toimia on perustaa kokeilu-BIDit ja sen jälkeen hankkeen ajan testata BIDin toimintaa käytännössä.
- **Jokaisen BIDin toimintaa kehitetään niiden omista lähtökohdista. Eri kunnissa eri toimia.**
- BIDien suurin vahvuus on paikallisuus, yhteiskehittäminen ja jäsenlähtöinen toiminta, jossa yritykset ja muut toimintaa liittyvät tahot voivat aidosti vaikuttaa kehittämistoimiin.
- Hankkeen ajan toimintaa seurataan ja sen onnistumista arvioidaan mm. kyselyillä ja keskusteluilla. Toimijat mm. sijoittavat BIDiin kuvitteellisia "BID coineja" ja koko hankkeen ajan arvioidaan myös sitä kuinka paljon hyötyjä BIDiin sijoitetut varat tuottavat toimijoille, alueelle vai tuottavatko. Tavoitteena on simuloida tulevaisuuden jäsenmaksujen riittävyyttä eri toimenpiteissä.

Osallisuuden tasot

BIDIN “jäsenet” l. yrittäjät, yhdistystoimijat

Päättävät valittavat painopisteet kehittämisessä, ideoivat toimintasuunnitelman sisältöä ja äänestävät ehdolla olevasta toimintasuunnitelmasta ja budjetista.

Jokaisessa BIDissa oma suunnitteluryhmä

Jäsenenä yrittäjä, kunta ja hankehenkilöstö
Laativat lopullisen toimintasuunnitelman ja budjetin.

Suunnitteluryhmästä jäsen aina koko alueen kattavaan BID-klusteriryhmään.

Kunnan rooli

Kunnat nimevät hankkeeseen yhteys henkilön, joka osallistuu suunnitteluryhmän toimintaan.

Lisäksi kunnat ja kuntien työntekijät toimivat hankkeessa omassa roolissaan mm. elinkeinotoimen, matkailun, maankäytön, lupapalveluiden, kehittämisen, liikenteen ja kaupunkisuunnittelun osalta ja antavat rooliinsa kuuluvaa apua, neuvoja ja tukea BIDeille, klusterille sekä hankkeen työntekijöille.

Ohjausryhmä

- Liiton edustaja
- Ärm-koordinaatiohankkeen edustaja
- **Kuntien (6) edustajat + varajäsenet**

Ohjausryhmä noudattaa Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen määräraha (AKKE) rahoituksen tehtäväkuvausta. **Lisäksi se esihyväksyy BIDien toimintasuunnitelmat ja -budjetit.**

Klusteriryhmä

- Ärm-koordinaatiohankkeen edustaja
- Kuntien edustajat
- Jokaisen BIDin -yritysedustajat
- Lisäksi kutsuttuna liiton edustaja ja paikallisten Leader-ryhmien edustajat

Tehtävänä on seurata BIDien toimintaa ja jakaa tietoa

- Klusterissa keskustellaan haasteista ja onnistumista sekä jaetaan kokemuksia ja hyvä käytänteitä
- Klusteriryhmä esihyväksyy BIDien toimintasuunnitelmat sekä toimintabudjetit
- Seurataan mittareita ja raportteja

Toimintamoduulit eli minkä suuntaisia toimia voidaan BIDEissä tehdä

Kaikille yhteiset moduulit

- **Klusteri-moduuli (verkosto)**
 - Pakkollinen verkostoitumisen ja osallisuuden moduuli. Kaikki kuntakohtaiset työryhmät BIDit osallistuvat klusterin toimintaan. Kaikkien yhteiset webinaarit ja yhteistiedotus kulkee klusterin kautta.
 - Klusteri-moduuli ohjaa koko hankkeen toimintaa
 - Tämän lisäksi hankkeella on virallinen suppeampi ohjausryhmä.
- **Datahub-moduuli (tiedolla johtaminen ja oppiminen sekä läpinäkyvyys)**
 - Hankkeessa kerätään koko ajan tietoa toimien vaikuttavuudesta. Skotlannissa Bidit tuottavat julkisen vuosiraportin, jonka tavoitteena on kehittää bidien toimintaa systemaattisesti ja järjestelmällisesti. Raportoinnilla myös varmistetaan että opitut asiat ja kehittäminen tehdään näkyväksi.

Valinnaiset painotukset

- **Konsepti-moduuli (Konseptointi)**
 - BID voi laatia alueelleen teema- tai kehittämissuunnitelmia, tehdä selvityksiä, käytännössä Bidin ensimmäisen toimintasuunnitelman pohjatyötä. Moduulin avulla voi mm. kartoittaa alueensa toimintaympäristön vahvuuksi ja puutteita. Konsepti-moduulissa on myös mahdollista kevyesti demota kehittämistoimia. Tämä moduuli sopii jos Bidin alueella ei ole tehty vielä yhteiskehittämistä ja alueen suunta on epäselvä.
- **Proto-moduuli (Placemaking / taktinen urbanismi)**
 - Proto-moduuli keskittyy vahvasti erilaisten ideoiden testaamiseen käytännössä. BID voi kehittää olemassa olevia toimia tai tapahtumia eteenpäin tai kokeilla ihan uusia pop up tyyppisiä toimia.
- **Brändi-moduuli (Brändäys ja yhteismarkkinoinnin kehittäminen)**
 - Brändi-moduulissa BIDin brändiä ja markkinointia demotaan. Kohderyhmiä voivat olla kuluttajat, investorit tai vaikka uudet yrittäjät. Esimerkiksi BID voi ottaa mallia kauppakeskusten markkinoinnista ja testata sen käyttämiä keinoja ja brändäystapoja omassa käytössään.
 - Matkailun Bidissä brändimoduuli on kaikille työryhmille pakollinen ja yhteinen.

Ostobudjetti

Ostopalveluilla BIDit voivat hankkia tukea esim. brändäykseen, yhteismarkkinoinnin kehittämiseen, alueen vahvuuksien kartoitukseen, kevyisiin kokeiluihin ja pop-up toimintaa..

Ostobudjettia voidaan käyttää BID-kohtaisesti toiminta- ja toteutussuunnitelman alaisiin toimii, jotka on asianmukaisesti kilpailutettu ja/tai vertailtu, jotka mahtuvat BIDin talousraamiin. Suunnitelma esihyväksytetään sekä BIDin jäsenillä (äänestys), klusteri- ja ohjausryhmätasolla. Varsinaisen hyväksynnän antaa Varsinais-Suomen liitto.

Ostopalveluja voivat olla esimerkiksi:

KONSEPTI-moduuli

- Erilaisten selvitysten ja kehittämissuunnitelmien ostot
- Koulutus tai valmennus
- Kepeät kokeilut

BRÄNDI-moduuli

- Brändäys ja BID-tason markkinoinnin ostot

PROTO-moduuli

- Markkinointiin käytettävien teemakarttojen teettäminen ostopalveluna
- Esim. katutilaan, puistoihin, yleisille alueille tehtävät pienet pienet kokeilut tai prototyypit, ostopalveluna tai vuokrana tai pienhankintoina (esim. riippukeinut tmv.)
- Väliaikaisen prototyypin viitoituksen kokeilu esim. kampanja-aikana tai matkailijoiden ohjaamiseen testiaikana
- Uuden tapahtuman pilotointi tai vanhan tapahtuman uudistaminen
- Viihtyvyyteen ja viipymän pidentämiseen tähtäävät toimet
- Kevyet kokeilut voivat sisältää esim. yhteinäisiä opasteita teemareitille tai bussikatosten teippaamista alueen matkailukartoilla
- Pop up tapahtuman järjesty- ja materiaalikuluja

Aikataulu

1. Perustaminen (0–8 kk)

→ BID-ryhmät ja ensimmäiset toimintasuunnitelmat ja toteutus suunnitelmat

2. Pilotointi, kokeilut ja kehittäminen (–22 kk) → Käytännön testaukset tai muut kehittämistoimet

3. Ensimmäisen toiminkauden raportin laatiminen ja vaikuttavuuden arviointi

4. Jatkokehitys (18–22 kk) → Jatketaan kehittämistä, täsmennetään toimintasuunnitelmia ja voidaan kehittää kokeiluja eteenpäin tai tuoda jotain uutta kehittämiseen

5. Arviointi ja BIDien jatko (22–24 kk) → Tulosten analyysi ja seuraavat askeleet

Mitä tämä tarkoittaa Vehmaalla > perustetaan VinkkiläBID

Vehmaalla hyödynnetään Punainen lanka II -esiselvitystä ja elinvoimakyselyä.

Aluerajaus: Vehmaan keskusta, Vinkkilä

Kokeiluja voisi olla esim.

- Torin elävöittäminen
- Yrittäjien näkökulma > palveluiden löydettävyys ja opasteet
- Pienen puiston kehittäminen (luonto ja maalaiskylämäisyys) tai muun keskustamaisen toiminnallisuuden tukeminen
- Kaupallisuuteen kytkeytyvien tapahtumien kehittäminen
- Placemaking ja ihmisten ohjaamiseen ja houkutteluun tähtäävät toimet (houkuttelu-viihtymisen-viipymä-korrelaatio)
- Miten “siisteyttä” voitaisiin edistää?

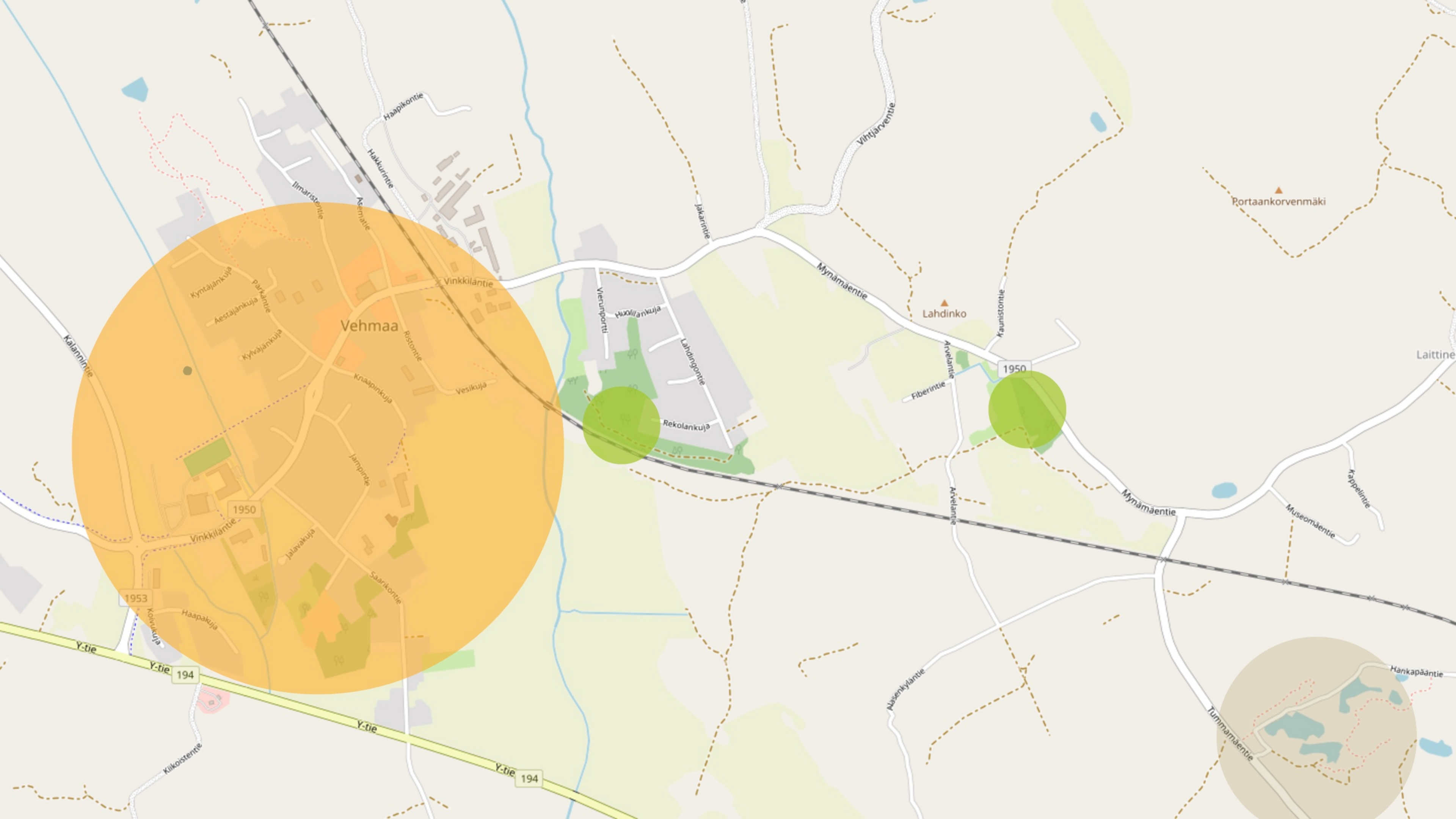
Aloitustilaisuuden

Vehmaalla hyödynnetään Punainen lanka II -esiselvitystä ja elinvoimakyselyä.

Aluerajaus: Vehmaan keskusta, Vinkkilä

Kokeiluja voisi olla esim.

- Torin elävöittäminen
- Yrittäjien näkökulma > palveluiden löydettävyys ja opasteet
- Pienen puiston kehittäminen (luonto ja maalaiskylämäisyys) tai muun keskustamaisen toiminnallisuuden tukeminen
- Kaupallisuuteen kytkeytyvien tapahtumien kehittäminen
- Placemaking ja ihmisten ohjaamiseen ja houkutteluun tähtäävät toimet (houkuttelu-viihtyminen-viipymä-korrelaatio)
- Miten “siisteyttä” voitaisiin edistää?

Vehmaa

1950

1953

194

194

Portaankorvenmäki

Lahdinko

Laittine

Hankapääntie

Tummaäntie

Museomäentie

Mynämäentie

Kaunistontie

Fiberintie

Arveläntie

Näsenkyläntie

Mynämäentie

Vihtjärventie

Jakarintie

Lahdintontie

Huolilankuja

Rekolankuja

Vienunpöntti

Vinkkiläntie

Haapikontie

Hakkurintie

Ilmaristontie

Kymtälankuja

Aestälankuja

Kyväjälankuja

Ristontie

Knaapinkuja

Vesikuja

Jampintie

Vinkkiläntie

Jalavakuja

Saarikontie

Haapakuja

Koivunkuja

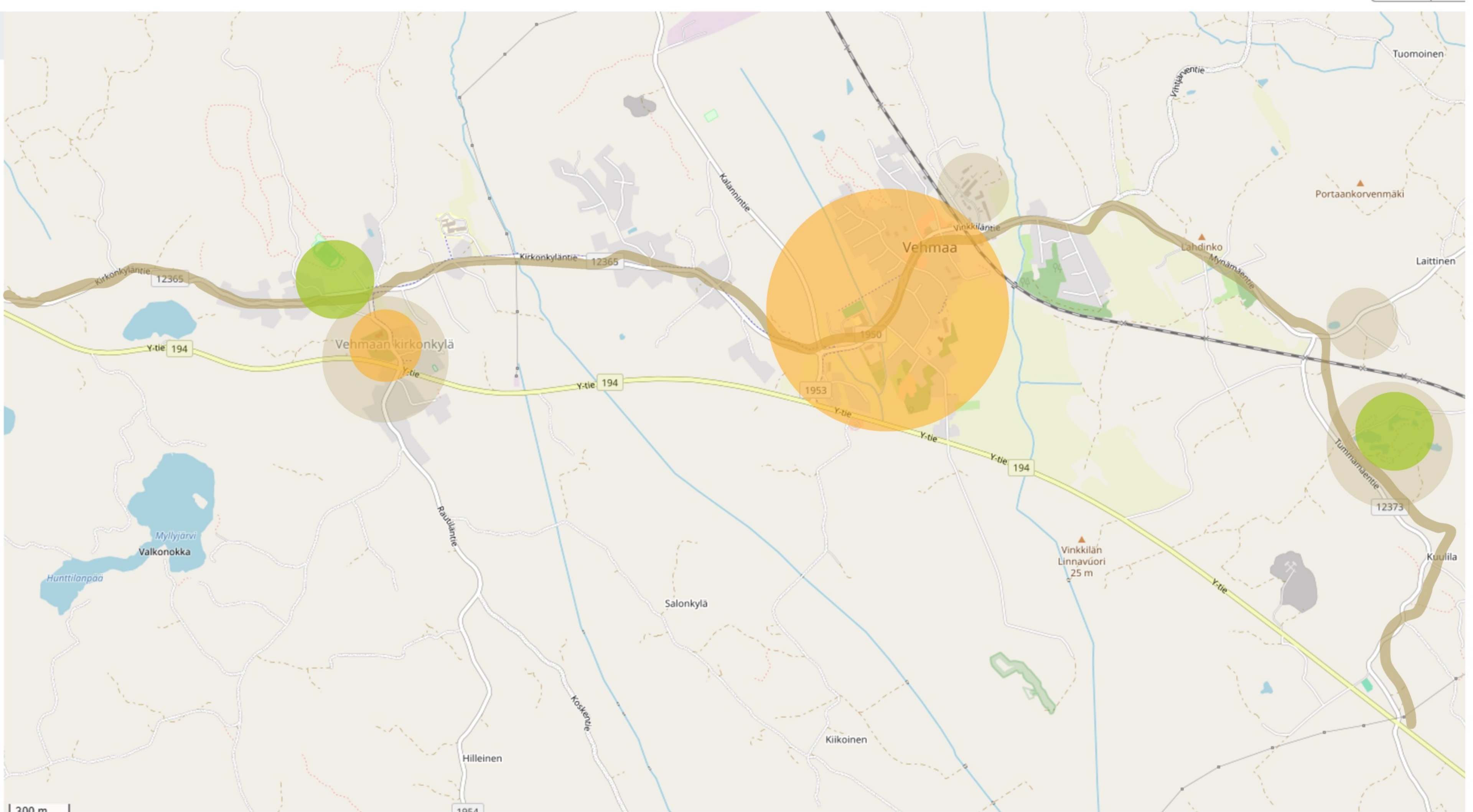
Y-tie

Y-tie

Y-tie

Y-tie

Kiikoistentie

Tuomoinen

Portaankorvenmäki

Laittinen

Vehmaa

Vehmaan kirkonkylä

Tummaentie

12373

Kuulila

Vinkkilän Linnavuori 25 m

Salonkylä

Kiikoinen

Hilleinen

300 m

Mietittäväksi VehmaaBID valmisteluun?

Kunnan tavoitteet - mitkä painopisteistä nähdään tärkeinä noin ylipäätään?

Vehmaan aluerajaus?

- Vinkkilä

Mitä toimijoita nähdään hyvin keskeisinä?

Millainen aikataulutus?

Millaisiin toimintamoduuleihin keskitytään?

Koska pidetään VehmaaBID suunnitteluryhmän kokoontuminen? Päivämäärä?

VehmaaBID teemat

Teema	Keskeiset tehtävät ja toimenpiteet
1. Markkinointi ja vetovoima	Tienvarsimainonta, brändi ja Vehmaa-tuotteet, verkkosivujen uudistus
2. Keskustan elinvoima ja viihtyisyys	Siisteys, viheralueet, tori, puistot, skeittiparkki, torikahvila
3. Tapahtumat ja kulttuuri	Toritapahtumat, Tummamäen konsertti, Karjurock-yhteistyö, saunakulttuuri
4. Yritystoiminta ja palvelut	Pienyrityksille tiloja, panimo, maatilamajoitus, sähköauton latauspiste
5. Yhteisöllisyys ja yhteistyö	VehmaaBID-verkosto, asukkaiden osallistaminen, nuorille aktiviteetteja

3

POINTTIA

PAIKALLINEN TOIMIJARYHMÄ ELI BID (BUSINESS IMPROVEMENT DISTRICT)

- BIDIEN TEHTÄVÄ ON MARKKINOIDA JA TEHDÄ KONKREETTISIA KEHITTÄMISTOIMIA OMALLA "TONTILLAAN"
- RYHMIÄ PERUSTETAAN ESIMERKIKSI PALVELUKESKUKSIIN, MATKAILUALUEILLE SEKÄ ERI TEEMOIHIN LIITTYEN
- RYHMÄ LAATII ITSE_OMAN TOIMINTASUUNNITELMAN